

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання
вченої ради університету
№ 6 від 27. 03. 2014 р.

ІНОЗЕМНА МОВА

Методичні рекомендації

до державного екзамену

для студентів

галузь знань __0304 «Право» _____

напрямок підготовки __6.030401 «Правознавство» _____

Черкаси 2014

УДК811.1:34(075.8)
ББК 81.2И-91
Г95

Рецензенти:

к.філол.н., доц. Л. П. Дегтярьова;

к.п.н., доц. І. В. Некоз.

Іноземна мова: Методичні рекомендації до державного екзамену
/ Уклад.: В. В. Гур'єва, Л. В. Рибалка. – Черкаси, 2014 . – 19 с.

УДК811.1:34(075.8)

ББК 81.2И-91

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького
(протокол №6 від 27 березня 2014 року)*

ВСТУП

Студенти, які проходять державну атестацію з іноземних мов, повинні

знати:

- лексичний матеріал в межах визначених програмою;
- активний граматичний мінімум для вираження власних думок та пасивний граматичний мінімум, потрібний для сприймання і розуміння мовлення та автентичних джерел;
- як фонетично правильно оформити мовлення.

уміти:

- опрацювати професійно орієнтовані іншомовні друковані джерела.
- застосовувати лексико-граматичний мінімум у певній галузі, під час усних ділових контактів, із використанням прийомів і методів усного спілкування і відповідних комунікативних методів, проводити обговорення проблем загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру, що має за мету досягнення порозуміння.

проводити обмін інформацією у процесі повсякденних і ділових контактів (ділових зустрічей, нарад тощо) з метою отримання інформації, необхідної для вирішення певних завдань професійної діяльності.

- на основі лексико-граматичного мінімуму, користуючись професійно орієнтованими іншомовними джерелами, за допомогою відповідних методів здійснювати ознайомлювальне, пошукове та вивчаюче читання.
- користуючись лексико-граматичним мінімумом та професійно орієнтованими іншомовними (друкованими та електронними) джерелами, за допомогою відповідних методів проводити аналітичне опрацювання іншомовних джерел з метою отримання інформації, що необхідна для вирішення певних завдань професійно-виробничої діяльності.
- під час усного та письмового спілкування за допомогою відповідних методів застосовувати компоненти соціолінгвістичної компетенції для досягнення взаємного порозуміння.

Форма проведення екзамену. Зміст і структура екзаменаційних білетів

Для перевірки теоретичної і практичної підготовки студентів державний екзамен проводиться за білетами, складеними у повній відповідності до навчальної програми і цієї програми методом комплексного тестування.

Екзаменаційні білети складаються з трьох завдань:

1. Прочитати, письмово перекласти автентичний текст зі спеціальності (на переклад відводиться 30 хв.).

Перевірка уміння читати з повним і точним розумінням змісту автентичного професійно орієнтованого тексту. Обсяг тексту - 800 др. зн., швидкість читання - 350 - 400 др. зн. на хв.. Контроль розуміння здійснюється через письмовий навчальний переклад. Час на читання та письмовий переклад (з використанням словника) - 30 хв.

2. Прочитати текст, скласти анотацію до наукового тексту зі спеціальності (на підготовку відводиться 25 хв.).

Анотація наукового тексту – це скорочений виклад змісту первинного документа з основними фактичними відомостями і висновками. Вона має повну змістову й частково формальну залежність від первинного документа. Анотацію наукового тексту розглядають як інтегральну модель документа, семантичні особливості якого подаються в максимально ущільненому вигляді без інтерпретації чи критичних зауважень. Анотація наукового тексту подає основні відомості й висновки, потрібні для початкового ознайомлення з документом.

Розуміння змісту тексту перевіряється через передачу текстової інформації рідною чи іноземною мовою у вигляді анотації. Обсяг тексту - 2500 др. зн. Час на читання та обдумування анотації - 25 хв., швидкість читання - 500 - 550 др. зн.

3. Розповісти усну тему (без підготовки).

Перевірка уміння а) робити усне повідомлення обсягом 15-20 речень по вивченому мовленнєвому матеріалу, пов'язаному зі спеціальністю студента; б) дати відповідь на запитання, що базуються на вивченому матеріалі (3-4 запитання). Середній темп мовлення - до 100 слів за хвилину.

Методичні рекомендації

до письмового перекладу наукового тексту

Головною рисою мови науки і техніки є точний і чіткий виклад матеріалу при майже повній відсутності емоційних елементів, у ній практично виключена можливість довільного тлумачення сутності питання. Тому основними вимогами, яким повинен відповідати хороший науково-технічний переклад є:

- **точність** – усі положення, що тлумачаться в оригіналі повинні бути викладені в перекладі;
- **стилість** – усі положення повинні бути викладені лаконічно і стисло;
- **ясність** – стилість і лаконічність мови перекладу не повинні заважати лексичному викладу і його розумінню;
- **літературність** – текст перекладу повинен задовольняти загальноприйняті норми літературної мови без використання синтаксичних конструкцій мови оригіналу.

Переклад заголовка повинен бути близьким до оригіналу.

Усі скорочення, що зустрічаються у тексті оригіналу необхідно розшифрувати відповідно до загальноновживаних норм та спеціальних скорочень. Скорочення, що не піддаються розшифруванню, залишаються мовою оригіналу.

У тексті перекладу залишаються у написанні оригіналу:

- слова і речення не на мові оригіналу;
- скорочені назви марок виробів чи приладів;
- назви іноземних друкованих видань.

У тексті перекладу перекладаються:

- назви відділів, установ та організацій;
- назви посад, учених ступенів, звань, титулів;
- власні імена і назви відповідно до усталеної практики.

У тексті перекладу транскрибуються:

- іншомовні прізвища, власні імена і назви з урахуванням традиційного правопису відомих прізвищ;
- артиклі та прийменники в іншомовних прізвищах;

- назви іноземних фірм, компаній тощо;
- сполучники та прийменники в назвах фірм;
- фірмові назви машин, матеріалів тощо.

У тексті перекладу замінюються українськими еквівалентами:

- наукові та технічні терміни;
- географічні назви.

У тексті перекладу зберігається національна своєрідність специфічних слів та виразів, пов'язаних з особливостями побуту та суспільного життя, історією, географічними та кліматичними умовами.

Приклад тексту для письмового перекладу:

Intent

Some crimes require a specific intent. Where specific intent is an element of a crime, it must be proved by the prosecution as an independent fact. For example, robbery is the taking of property from another's presence by force or threat of force. The intent element is fulfilled only by evidence showing that the defendant specifically intended to steal the property. Unlike general intent, specific intent may not be inferred from the commission of the unlawful act. Examples of specific-intent crimes are solicitation, attempt, conspiracy, first-degree premeditated murder, assault, larceny, robbery, burglary, forgery, false pretense, and embezzlement.

Most criminal laws require that the specified crime be committed with knowledge of the act's criminality and with criminal intent. However, some statutes make an act criminal regardless of intent. When a statute is silent as to intent, knowledge of criminality and criminal intent need not be proved. Such statutes are called strict liability laws. Examples are laws forbidding the sale of alcohol to minors, and statutory rape laws.

The doctrine of transferred intent is another nuance of criminal intent. Transferred intent occurs where one intends the harm that is actually caused, but the injury occurs to a different victim or object. To illustrate, the law allows prosecution where the defendant intends to burn one house but actually burns another instead. The concept of transferred intent applies to homicide, battery, and arson.

Методичні рекомендації до анотування наукового тексту

У практиці одержання професійної інформації шляхом читання більшого за об'ємом текстового матеріалу часто використовують різні форми його узагальнення. Головною з таких форм вважають анотування. Під **анотуванням** розуміють стислу характеристику матеріалу, що має чисто інформаційне значення. Наводимо деякі рекомендації щодо послідовності дій при складанні анотації. Роботу по складанню анотації починайте з логіко-змістового аналізу тексту.

Логіко-змістовий аналіз тексту

1. Після прочитання та перекладу іншомовного тексту розділіть його на абзаци і позначте кожен порядковим номером.
2. При роботі над абзацами виділіть головну думку кожного.
3. Згрупуйте і об'єднайте абзаци схожі за змістом одним формулюванням
4. Визначте абзаци, що розкривають зміст теми.
5. Знайдіть абзац, в якому виражена головна ідея тексту. Сформулюйте головну ідею.
6. Визначте абзац, в якому автор робить головні висновки.
7. Сформулюйте власне ставлення до прочитаного.
8. Складіть анотацію за схемою.

Алгоритми анотування прочитаного

Найбільш уживані вислови для анотування тексту наукового характеру англійською мовою:

а) вступні вирази:

1. Ця стаття присвячена ... This article centres about (deals with, devotes considerable attention to, is oriented forward to) ...
2. Мені хотілося б підкреслити, що ... I would like to emphasize that ...
3. Немає необхідності перераховувати всі ... There is no need to enumerate all ...
4. Я вважаю за потрібне підкреслити, що ... I find it necessary to emphasize that ...

5. У цьому зв'язку особливу увагу слід приділити ... In this connection particular importance should be attached to ...
6. З урахуванням згаданої вище проблеми ... With regard to the problem mentioned .
7. Цей приклад чітко демонструє ... This example clearly shows ...
8. Викладені вище принципи повністю відповідають ... The principles stated above fully correspond to ...
9. Ці спостереження мають важливе значення в ... These observations are of great significance in ...
10. Отже, я можу зробити висновок ... Thus I dare to conclude ...
11. Нарешті мені хотілося б сказати, що ... Lastly I'd like to say that ...
12. Очевидно, важливо зробити висновок ... It may be important to conclude

б) зв'язувальні та узагальнюючі фрази:

1. Взагалі ... In general ...
2. Що стосується ... With regard to (as to) ...
3. Це доводить, що It proves that ...
4. Немає необхідності говорити.... Needless to say ...
5. Певною мірою ... To some extent ...
6. Більше того ... What is more ...
7. Наскільки це стосується даної проблеми ... As far as this problem is concerned ...
8. З точки зору ... From the point of view of ...
9. Я вважаю, що ... I consider that ...
10. Слід підкреслити ... It must be stressed ...
11. Стосовно цієї проблеми ... Touching upon this problem ...
12. Що стосується цього питання ... As to this question ...
13. Щоб отримати найбільш глибоке уявлення про ... To gain a deeper insight into
14. Ось чому необхідно ... That is why it is imperative to ...
15. Важливо відмітити, що ... It is of importance to note ...
16. По-перше (по-друге, по-третє)... First (secondly, thirdly) ...
17. Нарешті ... Finally ...

18. Хочу зробити висновок ... I dare to conclude ...
19. Перш за все ... Above all ...
20. Так (таким чином) ... Thus (therefore) ...
21. Крім того (до того ж) ... Furthermore ...
22. Тому ... Therefore ...
23. Більш того ... Moreover (over and above) ...
24. Проте ... However ...
25. Хоча ... Though ...
26. Суттєво ... Essentially ...
27. Тим не менш ... Nevertheless ...
28. Порівняно з ... Compared with ...
29. Звідси ... Hence ...
30. Враховуючи це .. On this account
31. Ось чому ... That is why ...
32. В цілому ... On the whole ...

Article Rendering

1. I was supposed to analyze the following article
 read fragment
 render passage
 translate piece of news

2. The article is headlined “...”
 piece of news
 fragment
 piece of news
 The title of the article is “...”
 The headline of the passage

3. It was published in a daily newspaper
 weekly magazine
 monthly journal
 quarterly supplement
 annual
 evening
 Sunday

4. The author of the article is John Smith
 editorial not pointed out

The article is written by the special correspondent
 editorial editor
 editor-in-chief

5. The article is about ...
 passage is connected with
 editorial deals with
 abstract refers to
 describes
 touches upon
 dwells on
 points out that
 discusses
 comments on
 reviews
 stresses
 emphasizes
 tackles the problem of
 draws the reader's attention to

6. The author	starts with notes that writes that/ about states that stresses (that) mentions (that) classifies enumerates says that talks about discusses (that) concludes that ends with	
7. It should be	noted stressed pointed out emphasized mentioned	that ...

8. The key | problem | of the article is ...
 | question |

The main idea of the article is ...

9. I think that ...

I feel that ...

I believe that ...

To my mind ... / In my opinion ...

It is worth reading, because ...

Thus ...

I'd like to say that...

To sum up ... \ Finally... \ In the conclusion ...

The problem is of great interest ...

The problem is important \ topical because ...

To tell the truth ... \ Frankly speaking ...

If I am not mistaken ...

Приклад анотування наукової статті

(Rendering of the article)

(Example)

Read the example of rendering of an abstract and provide your own:

The title of the abstract is “Formation of a mortgage in the agricultural sector of the Ukrainian economy”.

The author of the abstract is Mr Zahursky.

It was published in an Journal “ ” in 20...

The abstract is devoted to the problems of obtaining a mortgage in the agricultural sector of the Ukrainian economy.

It's been pointed out here that the transformation of the land relationships in Ukraine has been followed by numerous violations of the present laws, slow development and adoption of laws necessary for mortgage development and obvious sabotage of the execution of the decisions of legislative and executive powers.

According to the Land code of Ukraine, a mortgage is the plot owned by a resident or an entity, or it is a share in the right for common property ownership of a plot of land. It means, that the issue of property as an object of mortgage has been solved.

But before the Land Code, the Moratorium enactment for purchase, and sale, of plots of land was enacted. It arose out of the necessity of developing laws which would forbid shady exchanges of the land resources and protect, both socially and economically, the rural population. However, there were some other aspects of the Moratorium which were neither useful or well-intentioned.

The author has attempted to analyse some negative outcomes in terms of the formation of the land market and its relationship to the representatives of the local authorities.

Firstly, the aging and dying off of the elderly rural population who are the shareholders is taking place.

Secondly, the existence of favourable conditions for black market, shady exchanges of land resources on the basis of fictitious agreements.

Thirdly, the absence of genuine land market inhibits the motivation of the populace to protect their property rights.

In conclusion, the author emphasizes that many scholars believe that the rent of land has to become a priority in the formation of an agricultural land market.

Методичні рекомендації

до усної теми.

Усну тему студент готує у вигляді монологу-розповіді відповідно до переліку теоретичних питань. Монолог-розповідь є динамічним типом монологічного висловлювання, в якому йдеться про об'єктивні факти з життя суспільства в цілому. Складаючи тему, необхідно пам'ятати, що монологічному мовленню властиві такі риси:

1. Однонаправленість. Монологічне мовлення не розраховане на відповідну реакцію у вигляді мовлення уголос.
2. Зв'язність, яка відрізняє монологічне мовлення від випадкового набору речень і розглядається у двох аспектах — психологічному та мовному.

У першому випадку йдеться про зв'язність думки, що виражається в композиційно-смісловій єдності тексту як продукту говоріння, у другому — про зв'язність мовлення, яка передбачає володіння мовними засобами міжфразового зв'язку.

3. Тематичність як співвіднесеність висловлювання з будь-якою досить загальною темою. Монологічне висловлювання має певну комунікативно смислову організацію. Перш за все, в ньому чітко виступає наявність певної теми, яка, у свою чергу, розпадається на ряд підтем або мікротем.
4. Контекстуальність, яку, однак, не слід протиставляти ситуативності властивій рисі діалогічного мовлення.
5. Відносно безперервний спосіб мовлення. Монологічне висловлювання триває протягом певного часу, не перериваючись, завдяки чому досягається завершеність думки.
6. Послідовність і логічність. Ці якості монологічного мовлення реалізуються в розвитку ідеї основної фрази шляхом уточнення думки, доповнення до неї, пояснення, обґрунтування тощо.

Матеріали програми державного екзамену з іноземних мов розподілено за програмовими розділами (змістовими модулями) з англійської, німецької та французької мов, що вказані в переліку питань та завдань.

На державний екзамен з іноземних мов виносяться такі питання:

Англійська мова

Теоретичні питання

Змістовий модуль I. Sources of Modern Law.

1. Common Law Systems.
2. Continental Systems.
3. English Law (Case Law).

Змістовий модуль II. Law and the Legal Process.

1. Law and the Legal System of the USA.
2. Courts, Lawyers and the Legal Process in the USA.
3. Law Enforcement Agencies in the USA.
4. Law Enforcement Bodies in the United Kingdom.

Змістовий модуль III. Fields of Law.

1. Criminal Law.
2. Tort Law.
3. Administrative Law.
4. Contract Law.

Змістовий модуль IV. Law Enforcement Bodies of Ukraine.

1. Ministry of Interior of Ukraine.
2. Prosecutor's Office of Ukraine.
3. Security Service of Ukraine.
4. Penal System of Ukraine.

Практичні завдання

1. Read and translate the fragment of the text on your speciality.
2. Make the summary (give the annotation) of the fragment of the article.

Німецька мова

Теоретичні питання

Змістовий модуль I. Moderne Gesetzgebung.

1. Deutschland.
2. Staatslicher Aufbau.
3. Verfassung.
4. Verfassungorgane.
5. Die Rolle Deutschlands in der Weltpolitik.
6. Europa.
7. Europäische Union.

Змістовий модуль II. Verwaltungsgehörden und Kriminalität.

1. Jugend und Kriminalität.
2. Organisierte Kriminalität.
3. Polizei der Länder.
4. Interpol.
5. Mein Jurastudium.

Практичні завдання

1. Übersetzen Sie den Text über Ihr Fach schriftlich.
2. Geben Sie kurz den Inhalt des Zeitungsartikels wieder.

Французька мова

Змістовий модуль I. La source de droit.

1. Le système de droit général.
2. Le système de droit continental.
3. La repartition des mandats entre les branches du pouvoir.

Змістовий модуль II. Les institutions judiciaires en France.

1. L'histoire de droit en France.
2. Les libertés et les devoirs de citoyens français.
3. Le pouvoir judiciaire en France.
4. Le système des juridictions.
5. Les tribunaux différents en Ukraine et en France. Les tribunaux des assistants.

Змістовий модуль III. Le barreau. L'appellation.

1. Les rangs professionnels.
2. L'introduction dans la profession.

Змістовий модуль IV. Les branches du droit.

1. Le droit pénal.
2. Le droit administrative.
3. Le droit social.

Змістовий модуль V. Les branches du droit(suite).

1. Le droit du contract.
2. Les accords et les conventions.
3. Le droit commerciaux.

Практичні завдання

1. Lisez et traduisez par écrit le texte suivant, s'il vous plait.
2. Lisez ce texte et faites une annotation d'après le sujet.

Список рекомендованої літератури

З англійської мови:

1. Борисенко Л.І. Англійська мова в міжнародних документах і дипломатичній кореспонденції. – Київ “Логос”; 1999- 342 с.
2. Борщовецька В.Д. Англійська мова: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 154 с.
3. Гончар О.В., Лисицька О.П., Мошинська О.Ю., Сімонок В.П., Частник О.С. English for Law Students. - Харків : Право , 2011 . - 416 С
4. Гур'єва В. В. English for Law Students (англійська мова для студентів-юристів): Навчальний посібник для студентів у-тів. – Вид. від. ЧНУ ім.Б. Хмельницького, 2009. – 112с.
5. Зернецький П.В. Англійська мова для правників:[Навч.посібник]/ П.В.Зернецький, М.В.Орлов. – К.: Вид.дім «КМ Академія», 2003. – 182 с.
1. Зернецький П.В. Берт С.С., Вересоцький М.А. Business English for Law Students/ - К.: Вид.дім «КМ Академія», 2005. – 246 с.
2. Карабан В.І. Українсько-англійський юридичний словник. -Вінниця, Нова книга, 2003.-976 с.
3. Комаровская С.Д. Justice and the Law in Britain: учебник английского языка для юристов. – 5-е изд. – М.: «Книжный дом «Университет», 2002. – 352 с.
4. Крупнов В.Н. Русско-английский словарь активной деловой лексики. - М. «Дело» 1997.
5. Ліпко .П.І. Англійська мова для юристів, - Вінниця. Нова книга, 2004. – 208 с.
6. Мисик Л.В, Арцишевська Л.Р. Англійська мова. Комунікативний аспект. – К.: Атіка, 2000.- 368 с.
7. Мисик Л.В. Англійська мова для студентів юридичних факультетів. “Частина I, II.- К.: Видавничі Дім Ін Юре”, 1999.-452с.
8. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Іванко Ю.П., Ліпко І.П. Преклад англійської юридичної літератури. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 656 с.
9. Яценко С.С., Купрієвич О.А. Англійська мова в кримінальному праві: Навчальний посібник для студентів юристів. – Київ.: “Школа”; 2004.-367 с.
10. Martin E.A. A Dictionary of Law. – Oxford University Press, 2003
11. Metcalfe G.E., Astle C. Correct English. - Great Britain, Cot and Wyman Ltd., 2002
12. Practical English Grammar. – Collier Macmillan International, Inc., - New York, 1998.

З німецької мови:

1. Буданов С.І., Трищ О.М. Ділова німецька мова. – Харків: „ТОРСІНГ ПЛЮС”, 2006. – 112 с.
2. Овчинникова А.В., Овчинников А.Ф. 500 упражнений по грамматике немецкого языка (с грамматическим справочником). Изд. 2-е, исправлен. – М.: Иностранный язык, 2000. – 320 с.
3. Бориско Н.Ф. Deutsch ohne Probleme! Самоучитель немецкого языка (в двух томах). Т.1. – К.: Логос, 2004. – 480 с.
4. Бориско Н.Ф. Бизнес-курс немецкого языка. – К.: „Заповіт”, 1996. – 319с.
5. Корольова М.Р. Німецька мова: Підручник. 2-е вид., перероб. і допов. – К.: Вища школа, 1992. – 303 с.
6. Русско-немецкий словарь/ под ред. А.Б. Лоховица. – М.: Государственное издательство иностранных и национальных словарей, 1956
7. Німецько-український/ українсько-німецький словник. – К.: Ірпінь, 1997. – 544с.
8. Русско-немецкий словарь/ под ред. Лепинга А.А./ изд. 14-е. – М.: Гос. издательство иностранных и национальных словарей, 1964. – 556 с.
9. Німецько-український словник/ за ред. Е.І. Лисенка. – К.: „Радянська школа”, 1978. – 527 с.

З французької мови:

1. Бабаян М.А., Флерова Н.М. Практическая граматика французского языка. – М., 2000.
2. Кононенко В.Г. Lisons en français. – К., «Освіта». – 1997.
3. Крючков Г., Мамотенко М. Прискорений курс французької мови. – К., «Генеза». – 2004.
4. Попова І.Н., Казакова Ж.А. Французька мовва. Manuel de français. – ООО «Нестор Академік паблішер». – 2003.
5. Посібник-довідник. Граматичні тести. – К., «Генеза». – 2005.
6. Роцупкіна А.С. Граматика французької мови. – М., «Просвещение». – 2001.
7. Хлопук В., Корж Л., Крючков Г. Поглиблений курс французької мови. – К., «Вища школа». – 2006.
8. Knafon-Zanghellim. “Histoire du droit”. – France, Paris. – 2000.
9. Lambin J. Histoire française. – Paris Hachette, 1995.
10. Le droit en France. Les branches du droit. – Збірник текстів. – 2000.
11. Французско-русский и русско-французский словарь. \Под ред. В.Г.Гака. – Москва, «Просвещение». – 1992.
12. Авраменко Л.М. Новий французько-український та українсько-французький словник. – Харків, «Світовид». – 2006.
13. Словник Робера Ларусса. – Франція, Париж. – 1993.
14. Французькі газети, журнали “Les actualités”, “Le monde”.

Навчальне видання

ІНОЗЕМНА МОВА

Укладачі В. В. Гур'єва, Л. В. Рибалка

Методичні рекомендації до державного екзамену

Комп'ютерна верстка В. В. Гур'єва